

تحلیل وضعیت نشریات علمی- پژوهشی و علمی - ترویجی حوزه تربیت بدنی در ایران

رقیه بدیعی گهر^{۱*}، حسین پورسلطانی^۲

۱. کارشناس ارشد تربیت بدنی و مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام‌نور

۲. استادیار تربیت بدنی و مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام‌نور

تاریخ پذیرش: (۱۳۹۷/۱۰/۱۷)

تاریخ ارسال: (۱۳۹۷/۰۵/۱۵)

Status Analyze of Scientific-Research and Scientific-Developmental Journals for Physical Education in Iran

Roghayeh Badieghar^{*1}, Hossein Poursoltani²

1- M.A. in Physical Education and Sport Management, Payame Noor University

2- Assistant Professor in Physical Education and Sport Management, Payame Noor University

Received: (2018/08/06)

Accepted: (2019/01/17)

Abstract

The current study aims to analyze the status of scientific, scientific-research and developmental journals and publications for physical education in Iran in 2019. Accordingly, twenty scientific-research journals and one scientific-developmental journal as 12 indexes (e.g. field of study, sport components, sport fields, age groups, research methodology, statistical methods, co-operative inquiry, authors' academic ranking, the participation of members of journal's board of directors, the contribution of more fields and deadline for accepting papers) were investigated. We have used Quantitative Content Analysis as the research methodology. Descriptive statistics methods using SPSS software and Excel were used for analysis. Findings indicated that 36% of the authors didn't write their field of study. Management and Planning in Physical Education has been ranked in second place with 28% out of total papers. Public sport component had the highest share among the components with 28% out of total papers. The share of topics and issues about the sport field was 42.13%. Also, the share of papers for the age group (adults) was 16% out of total papers. The most widely used research methodologies were descriptive and inferential statistics methods with 69% and 45%, respectively. The share of co-operative inquiry as three-member groups was 53.47%, which shows the authors' tendency to participate in team works. The highest share for writing articles, 39% out of whole papers, was allocated to the postgraduate students and academic authors with master's degrees. The share of the members of board of directors in writing papers was just 8% out of whole papers. The share of interdisciplinary cooperation was just 5% out of whole papers. The authors affiliated with any organization had the highest share, 15.57%, in writing papers. The highest percent for the time period was allocated to the 4-5-month time period with 18% out of whole papers, and the average deadline for accepting papers is 5.5 months.

Keywords: Content Analysis, Scientific Journal, Scientific-Research Journal, Scientific-Developmental Journal, Physical Education (Sport Essays), Public Sport, Inferential Descriptive Statistical Method

چکیده

هدف از این پژوهش تحلیل وضعیت نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی حوزه تربیت بدنی در ایران در سال ۱۳۹۳ است. روش پژوهش تحلیل محتوای کمی بود که در آن داده‌ها از نمونه آماری ۲۰ نشریه علمی - پژوهشی و یک نشریه علمی - ترویجی از جامعه آماری نشریات معتبر وزارت علوم و با روش نمونه‌گیری روش‌های آماری توصیفی با استفاده از نرم‌افزار SPSS و اکسل با ابزار برگه‌های کدگذاری جمع-آوری شد. روایی ابزار صوری و محتوایی به تأیید رسید. نتایج نشان داد ۳۶ درصد از نویسندگان مقالات رشته تحصیلی خود را مشخص ننموده‌اند، مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی با ۲۸٪ از کل مقالات در جایگاه دوم قرار دارد. مؤلفه ورزشی همگانی با ۲۸٪ از کل مقالات بیشترین سهم را در میان مؤلفه‌ها داشت. مباحث و موضوعات پیرامون رشته ورزشی همگانی ۴۲/۱۳٪ از کل مقالات را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین، موضوعات پرداخته‌شده به رده سنی بزرگسال ۸۶٪ از کل مقالات را به خود اختصاص داده است. بیشترین روش تحقیق استفاده‌شده در مقالات انواع روش‌های توصیفی با ۶۹٪ از کل مقالات است و روش آماری استنباطی با ۴۵٪ از کل مقالات بیشترین میزان استفاده را داشتند. مشارکت نویسندگان در گروه‌های سه نفره ۵۳/۴۷٪ از کل مقالات را به خود اختصاص داد که این رقم تمایل نویسندگان به پژوهش‌های گروهی را نشان می‌دهد. نویسندگان با رتبه علمی کارشناسی ارشد و دانشجوی کارشناسی ارشد با ۲۹٪ از کل مقالات بیشترین سهم را در تألیف مقالات داشتند. سهم اعضای هیئت تحریریه نشریات در نوشتن مقالات تنها ۸٪ از کل مقالات است. همکاری بین رشته‌ای تنها در ۵٪ از کل مقالات صورت گرفته است. نویسندگان با وابستگی سازمانی دانشگاه تهران با ۱۵/۵۷٪ از کل مقالات بیشترین سهم را در تألیف مقالات داشتند. بازه زمانی ۴-۵ ماه با ۱۸٪ از کل مقالات بالاترین درصد را دارد و میانگین مدت زمان پذیرش مقاله ۵/۰۵ ماه است. ارائه تصویری واقع‌بینانه از تحقیقات پژوهشی مبتنی بر ضعف‌ها و قوت‌ها در حوزه تربیت بدنی است. تحلیل محتوای این نشریات منجر به شناخت حوزه‌های تخصصی نیازمند پژوهش در کشور می‌گردد، در نتیجه دامنه پژوهش‌های تخصصی را گسترش می‌دهد. علاوه بر این، با بررسی میزان انطباق این پژوهش‌ها بر نیازهای ورزشی کشور، امکان برنامه‌ریزی دقیق‌تر و سیاست‌گذاری صحیح‌تر در حوزه ورزش پژوهی فراهم می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، نشریات علمی - پژوهشی، نشریات علمی - ترویجی، ورزش همگانی، روش آماری توصیفی استنباطی

*Corresponding Author: Roghayeh Badieghar

E-mail: badie_leila@yahoo.com

* نویسنده مسئول: رقیه بدیعی گهر

پست الکترونیکی: badie_leila@yahoo.com

مقدمه

پژوهش به مثابه فعالیتی برای هموار ساختن طریق علم و روشن‌کننده مسیر تجربه برای هر حوزه علمی که داعیه پیمودن راه صحیح و دغدغه یافتن مطلوب‌ترین شیوه تجربه را دارد، امری اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. پژوهش، ضامن و پشتیبان توسعه و پیشرفت در هر حوزه علمی است (افقهی و باقری، ۱۳۸۷). هر فعالیت پژوهشی زمانی خاتمه می‌یابد که نتایج آن در اختیار جامعه علمی گذاشته شود و مورد ارزیابی قرار گیرد و تا زمانی که ارزیابی نشود هویت علمی نخواهد یافت و در شبکه علمی جایگاهی کسب نخواهد کرد. نتایج پژوهشی می‌تواند به صورت‌های گوناگون به جامعه علمی ارائه شود، اما رسانه پذیرفته شده برای انتقال نتایج پژوهش، مجلات علمی هستند (صالحی و رحیمی، ۱۳۸۵). در واقع مجلات یکی از نمودهای تولید علم به شمار می‌آیند و به‌عنوان یکی از مجاری برقراری ارتباطات علمی میان دست‌اندرکاران فعالیت‌های علمی محسوب می‌شوند (موحد و ایزدی، ۱۳۸۹). ویژگی این‌گونه نشریات در روشمند بودن بیان مطالب آن است. بنابراین ارتباط علمی را می‌توان یکی از محورهای اساسی نهاد اجتماعی علم محسوب کرد که بدون وجود آن، امکان رشد و توسعه علوم منتفی خواهد بود. موضوع حیاتی در فرایند ارتباطات علمی به میزان فعال بودن نشریات علمی در نشر، تولید و تبادل سریع دانش مربوط است (زکی، ۱۳۸۴). از سوی دیگر، هدف از انتشار نشریه‌های علمی، گسترش مقالات چاپ شده در نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی داخلی و خارجی از جمله شاخص‌های مهم ارزیابی وضعیت علم و فناوری کشور محسوب می‌شود (شریفی و همکاران، ۱۳۹۱). ارزش مجله‌های تخصصی و فنی برای اهل فن پوشیده نیست و مقاله‌های منتشرشده در این مجله‌ها، به دلیل تازه بودن، کوتاه بودن مطالب، سرعت انتقال نتایج تفکر نویسنده به خواننده، ارزان‌تر بودن، ارائه مطالب بکر و تازه، تحلیل‌های بسیار دقیق از موضوع‌های پیچیده علمی و فنی، چاپ و توزیع سریع، دسترسی آسان، معرفی آخرین پژوهش‌ها، انتقادات و بررسی‌های اهل فن و بالاخره تنوع مطالب و شکل ارائه، معمولاً برای پژوهشگران رشته‌های علمی و فنی جذابیت بیشتری دارد و از نظر کارهای پژوهشی نیز نسبت به کتاب‌های علمی، پرکاربردتر است (سلطانی، ۱۳۷۷).

در دهه‌های اخیر، علوم ورزشی توسعه و پیشرفت گسترده‌ای داشته است و تعداد درخور توجهی از نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی کشور در حوزه علوم انسانی به نشریات علمی - پژوهشی در حیطه تربیت بدنی اختصاص یافته است. مقالات این نشریات به موضوعات تخصصی این عرصه مانند مدیریت ورزشی، فیزیولوژی ورزشی، طب ورزشی، روان‌شناسی ورزشی و رفتار حرکتی پرداخته‌اند. با توجه به اهمیت ورزش در سلامت جسمی و

روحی افراد جامعه و تأثیر به‌سزای تحقیقات و پژوهش‌های ورزشی، به‌عنوان اساس سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در زمینه ورزش در کشور تجزیه و تحلیل محتوای این نشریات ضروری به نظر می‌رسد. در این میان، نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی به دلیل چابی بودن و سهولت استفاده برای دیگران اهمیت زیادی نیز دارند. تحلیل محتوایی مقالات این نشریات و بررسی نقاط قوت و ضعف آنها، موجب ارائه تصویری واقع‌بینانه نسبت به پژوهش‌های ورزشی می‌گردد و می‌تواند در ارتقاء سطح آن‌ها مؤثر واقع شود و می‌توان با تحلیل محتوای آن‌ها گامی در جهت بهبود روند علمی شدن علوم ورزشی برداشت. با این وجود تحلیل محتوایی نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی ورزشی مورد توجه واقع نشده است و تحقیقات بسیار کمی در این زمینه صورت گرفته است. بنابراین، چنین تحقیقاتی درصدد هستند تا افکار و مباحث را به سمت علم و آگاهی نسبت به ورزش برانگیزانند.

مطالعات مختلفی به تحلیل محتوای بخش‌های مختلف مقالات و پایان‌نامه‌ها در رشته تربیت بدنی پرداخته‌اند. به‌طور مثال:

هلالی‌زاده و همکاران (۱۳۹۶) با تحلیل محتوای نشریه فیزیولوژی ورزشی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی گزارش کردند که از مجموع ۲۶۳ مقاله بررسی شده به لحاظ حوزه مطالعاتی، ۶۴ درصد در حوزه سلامت، ۲۲ درصد در حوزه ورزش قهرمانی و ۱۳ درصد در سایر مباحث بوده است. از نظر روش پژوهش نیز ۱۰ درصد مقالات توصیفی، ۷۷ درصد نیمه تجربی، ۱۳ درصد تجربی و یک درصد مربوط به سایر روش‌ها بوده‌اند. به لحاظ متغیر وابسته نیز قلب و عروق و تنفس (۳۰ درصد) دارای بیشترین فراوانی بوده و تغذیه ورزشی (۵ درصد) کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. عسگری و همکاران (۱۳۹۲) در تحلیل محتوای مقالات نشریه پژوهش در علوم ورزشی گزارش کردند که بیشترین مقالات انجام گرفته در این نشریه روی مؤلفه ورزش آموزشی (۳۸/۷ درصد) تأکید داشته‌اند و مؤلفه ورزش حرفه‌ای، قهرمانی و همگانی نیز به ترتیب با ۱۲/۹، ۱۱ و ۹/۷ درصد مقالات در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. ۱۵۲ مقاله پژوهشی، ۱۴۸ مقاله به روش کمی، سه مقاله به روش کیفی و یک مقاله به صورت ترکیبی انجام شده است. علاوه بر این، روش تحقیق پیمایشی با ۴۶/۱ درصد بیشترین و روش‌های تحقیق تجربی و شبه تجربی که بیشتر در مقالات فیزیولوژی ورزشی به چشم می‌خورند با ۰/۷ درصد کمترین روش‌های مورد استفاده در مقالات مدیریت ورزشی هستند. از مجموع مقالاتی که از پرسش‌نامه استفاده کرده‌اند (۱۴۱ مقاله)، ۶۰ مقاله تنها از پرسش‌نامه استاندارد، ۷۷ مقاله تنها از پرسش‌نامه محقق ساخته و چهار مقاله از یک پرسش‌نامه استاندارد و یک پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده کرده‌اند. همچنین از مجموع ۸۱ مقاله‌ای که حداقل از یک پرسش‌نامه محقق ساخته

International Review of the Sociology of Sport و Journal of Sport and Social Issues) از سال ۱۹۸۴ تا ۲۰۱۴ به تحلیل ۲۰ مؤلفه و حوزه مختلف مورد بررسی در این مقالات از جمله جنسیت، نژاد، ملی‌گرایی، جهانی‌سازی و غیره پرداخته‌اند. کوارترمن^۲ و همکاران (۲۰۱۰) در «تحلیل محتوای نشریات بین‌المللی مدیریت ورزشی»، دریافتند که بیشترین روش آماری مورد استفاده در مقالات مدیریت ورزشی در قسمت آمار استنباطی ANOVA، در قسمت آمار پارامتری T - test و در قسمت آمار ناپارامتریک chi - square بوده است. همچنین پدرسن و پیترز^۳ (۲۰۰۵) به «تحلیل محتوای مجله مدیریت ورزشی» (JSM) پرداختند. یافته‌های حاصل نشان می‌دهد که ۵۲ نشریه مورد مطالعه قرار گرفته در این تحقیق شامل ۲۳۳ بررسی مشابه در مقالات تحقیقی تجربی است که توسط ۴۳۵ مؤلف صورت گرفته است. زمینه‌های مورد مطالعه در این تحقیق پس از سنجش‌های به عمل آمده در مقابل حوزه استانداردهای آموزشی مدیریت ورزشی است که نشان‌دهنده نابرابری پوشش‌های خبری صورت گرفته در مورد سطوح بالای مهارت‌های مدیریتی و سازماندهی، بازاریابی ورزشی و تجارت ورزشی در زمینه اجتماعی است. همچنین تمرکز جنسیتی در بسیاری از بخش‌های این تحقیق به چشم می‌خورد. علاوه بر آن، مطالعه موندلو و پدرسن^۴ (۲۰۰۳) روی مجله اقتصاد ورزش نشان داد که بالاترین درصد مقالات بر روی عملکرد تیم‌های حرفه‌ای ورزش و پرداخت‌های آن (۲۰ درصد) و تحقیق روی بازار نیروی کار (۱۲/۹ درصد) متمرکز بودند. وی همچنین مجموع ۸۲۷ عکس از ۶۰۲ نشریه را به صورت تصادفی مورد بررسی قرار داد. نتایج حاصل نشان‌دهنده پوشش‌های تصویری بیشتر مردان و همچنین تصاویر در موقعیت‌های بهتر و با کیفیت‌تر نسبت به زنان است.

با این حال، دسته‌بندی‌های مربوط به مؤلفه‌های مورد نظر این تحقیقات بسیار متفاوت است و در برخی از بخش‌ها خصوصاً روش‌شناسی، ابزار، نمونه و غیره با توجه به دسته‌بندی‌های علمی ناقص هستند. از طرفی، هیچ مطالعه‌ای یافت نشد که به تحلیل محتوای نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی رشته تربیت بدنی پرداخته باشد. به همین جهت در مطالعه حاضر، به تحلیل وضعیت نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی حوزه تربیت بدنی در ایران پرداخته می‌شود.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق از نظر استراتژی توصیفی و از نظر مسیر تحلیل محتواست. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه نشریاتی بود که دارای امتیاز علمی - پژوهشی (۲۵ نشریه) و علمی - ترویجی (یک

استفاده کرده‌اند، ۷۳ مقاله تنها از روایی صوری و محتوایی، سه مقاله تنها از تحلیل عاملی اکتشافی یا تأییدی و پنج مقاله از ترکیب هر دو اینها استفاده کرده‌اند. همچنین، تپه‌رشی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود تحت عنوان «تحلیل محتوای مقالات مدیریت ورزشی مجلات علمی - پژوهشی» نسخه‌های موجود از چهار نشریه علمی - پژوهشی حرکت، پژوهش در علوم ورزشی، علوم حرکتی و ورزشی و المپیک در طی هشت سال (۸۷ - ۸۰) جمع‌آوری شد. در این تحقیق تعداد ۸۰۲ مقاله در تمام گرایش‌های تربیت‌بدنی و علوم ورزشی وجود داشت که ۱۸۸ مقاله مدیریت ورزشی آن مورد بررسی قرار گرفت. این تحقیق در قالب دو شاخص، سهم موضوعی مقالات در گرایش‌های مختلف تربیت‌بدنی و علوم ورزشی و بررسی رویکرد ارتباطات در مقالات مدیریت ورزشی انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که گرایش فیزیولوژی ورزشی با ۳۹/۷۷ درصد بیشترین موضوع مورد استفاده در این مقالات را به خود اختصاص داد.

قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) در بررسی محتوای مقالات مدیریت ورزشی نشریات المپیک، پژوهش در علوم ورزشی، حرکت و علوم حرکتی و ورزشی در بین سال‌های ۱۳۸۷ - ۱۳۸۰، به این نتایج دست یافته‌اند که حوزه‌های رفتار سازمانی ۳۱/۴ درصد، مدارس ۱۴/۴ درصد، اجتماع و ورزش ۱۴/۴ درصد، بازاریابی ۵/۲ درصد، آموزش ۴/۳ درصد، کارورزی ۰/۵ درصد، اقتصاد و ورزش هشت درصد، ارتباطات ورزشی ۶/۹ درصد، اخلاق و ورزش ۳/۲ درصد، سیاست و ورزش ۲/۱ درصد و سایر ۹/۶ درصد از مجموع مقالات را در حوزه مدیریت ورزشی را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین، مؤلفه‌های ورزش دانشگاهی، ورزش حرفه‌ای، ورزش همگانی، ورزش بانوان، مدیریت اماکن، پزشکی ورزشی، ورزش بین‌المللی، توریسم ورزشی و سایر به ترتیب ۱۷، ۱۲، ۹، ۸/۵، ۱۸/۱، ۵، ۲/۷، ۳/۸ و ۱۳/۳ درصد از مقالات این نشریه را تشکیل می‌دهند. با این حال، در این پژوهش تنها به حوزه‌های مطالعاتی پرداخته شده است و اطلاعاتی در مورد سایر بخش‌های تحلیل محتوا در آن دیده نمی‌شود. علاوه بر این، سجادی و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان «تحلیل محتوای مقالات نشریه حرکت» بیان کردند که ۳۳ درصد از مقالات این نشریه به مقالات مدیریت ورزشی اختصاص دارد که از نظر تعداد پس از مقالات فیزیولوژی ورزش (۴۱ درصد) در رتبه دوم قرار دارد. همچنین ۲۱ درصد از مقالات به صورت تک نفری، ۲۴ درصد دونفری، ۳۰ درصد سه نفری، ۲۰ درصد چهار نفری و پنج درصد پنج نفری و بیشتر نوشته شده‌اند.

درافت^۱ (۲۰۱۸) با بررسی ۱۹۲۳ مقاله از سه نشریه معتبر جامعه‌شناسی ورزشی (Sociology of Sport Journal)

۳. Pedrson & Pites

۴. Mondello & Pedrson

۱. Draft

۲. Quarterman

جدول ۱- وضعیت مقالات حوزه تربیت بدنی براساس رشته تحصیلی نویسندگان

رشته تحصیلی ورزشی	فراوانی	درصد فراوانی
فیزیولوژی ورزش	۴۲	۷
مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی	۱۶۷	۲۸
رفتار حرکتی	۲۱	۴
آسیب شناسی و حرکات اصلاحی	۱۳	۲
سایر	۱۳۶	۲۳
نامشخص	۲۱۲	۳۶
جمع کل	۵۹۱	۱۰۰

با توجه به جدول دو، مؤلفه ورزشی همگانی با فراوانی ۲۲۴ (۳۸ درصد) بیشترین فراوانی را در میان مؤلفه‌های ورزشی دارد. مؤلفه ورزشی تربیتی با فراوانی ۲۱۵ (۳۶ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. مؤلفه ورزشی قهرمانی کمترین فراوانی را دارد با فراوانی ۷۵ (۱۲ درصد).

جدول ۲- وضعیت نشریات حوزه تربیت بدنی براساس مؤلفه‌های ورزشی

مؤلفه‌های ورزشی	فراوانی	درصد فراوانی
تربیتی	۲۱۵	۳۶
همگانی	۲۲۴	۳۸
قهرمانی	۷۵	۱۲
حرفه‌ای	۷۷	۱۴
جمع کل	۵۹۱	۱۰۰

توزیع رشته‌های ورزشی در ۵۹۱ مقاله نشریات حوزه تربیت بدنی شامل ۳۰ رشته ورزشی است. ۲۴۹ (۴۲/۱۳ درصد) از مقالات نشریات حوزه تربیت بدنی حوزه رشته‌های ورزشی آن‌ها نامشخص است. رشته ورزشی همگانی با فراوانی ۱۹۱ (۳۲/۳۲ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. رشته ورزشی فوتبال ۵۷ (۹/۶۴ درصد) در جایگاه سوم قرار دارد.

با توجه به جدول سه رده سنی بزرگسال با فراوانی ۵۰۷ (۸۶ درصد) بیشترین میزان فراوانی را دارد. رده سنی نوجوان با فراوانی ۴۴ (۷ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. رده سنی کودک با فراوانی ۱۹ (۳ درصد) کمترین میزان فراوانی را دارد.

جدول ۳- وضعیت نشریات حوزه تربیت بدنی براساس رده سنی

رده‌های سنی	فراوانی	درصد فراوانی
کودک	۱۹	۳
نوجوان	۴۴	۷
بزرگسال	۵۰۷	۷۶
سالمند	۲۱	۴
جمع کلی	۵۹۱	۱۰۰

نشریه) در حوزه تربیت بدنی بودند که در سال ۱۳۹۳ منتشر شده‌اند. با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس، نشریاتی که فایل الکترونیکی آن‌ها در سایت‌های مختلف وجود داشت به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و از انتخاب نشریه‌ای که فاقد آرشیوی الکترونیکی در سال ۱۳۹۳ باشد، صرف‌نظر شد. بر این اساس نشریات مورد نظر شامل ۲۰ عنوان نشریه علمی- پژوهشی و یک عنوان نشریه علمی- ترویجی شد که کلیه مقالات منتشره شده نشریات مذکور در بازه زمانی مورد نظر، ۵۹۱ عنوان مقاله بود که همه آن‌ها به‌عنوان نمونه انتخاب و بررسی شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌های تحقیق، برگه‌های کدگذاری است. این برگه کدگذاری، شامل ۱۲ سؤال در قالب رشته‌های تحصیلی، مؤلفه‌های ورزشی، رشته‌های ورزشی، رده‌های سنی، روش پژوهش، روش‌های آماری، میزان هم‌پژوهی، درجه علمی نویسندگان، عضویت در هیئت اجرایی و هیئت مدیره، همکاری متخصصان سایر رشته‌های علمی، توزیع تعداد نویسندگان دانشگاه‌ها و مدت زمان پذیرش مقاله است که هر کدام از این سؤالات دارای کدهای مربوط به خود است. برگه‌های کدگذاری تحقیق بین ۱۰ نفر از اساتید دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران متخصص این رشته توزیع گردید. پیشنهادهای رسیده در ویرایش نهایی لحاظ گردید و روایی صوری و محتوایی آن مورد تأیید قرار گرفت. با استفاده از آزمون اسکات، ضریب توافق بین کدگذاران ۹۱ درصد به دست آمد. با توجه به اینکه ضریب توافق بین کدگذاران بالاتر از ۷۰ درصد بود، پس هر یک از آن کدگذار می‌تواند تمام نمونه‌های مورد مطالعه تحقیق را کدگذاری کند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از دو بخش آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. در بخش آمار توصیفی از فراوانی و درصد فراوانی در قالب جداول استفاده شد و در بخش آمار استنباطی از آزمون اسکات استفاده شد. تمامی عملیات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS۱۹ انجام شد.

یافته‌های پژوهش

با توجه به جدول یک از بررسی ۵۹۱ عنوان مقاله ۲۱ نشریه حوزه تربیت بدنی، ۲۱۲ (۳۶ درصد) نویسندگان اول مقالات رشته تحصیلی خود را مشخص ننموده‌اند. مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی با فراوانی ۱۶۷ (۲۸ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. گزینه سایر (شامل: تربیت بدنی، بیومکانیک ورزشی، روان‌شناسی ورزشی، بهداشت و طب ورزشی، یادگیری حرکتی، بیوشیمی ورزشی...) با فراوانی ۱۳۶ (۲۳ درصد) در جایگاه سوم قرار دارد. رشته تحصیلی آسیب‌شناسی و حرکات اصلاحی با فراوانی ۱۳ (۲ درصد) کمترین میزان فراوانی را دارد.

درصد) در جایگاه سوم قرار دارد. رشته‌های علوم اجتماعی، مدیریت- کارآفرینی و مشاوره با فراوانی دو (۶ درصد) در جایگاه بعدی قرار دارند. دیگر موارد با داشتن فراوانی یک (۴ درصد) در جایگاه بعدی قرار دارند. بیشترین فراوانی مربوط به دانشگاه تهران است با فراوانی ۹۲ (۱۵/۵۷ درصد). دانشگاه‌های آزاد با فراوانی ۸۲ (۱۳/۸۷ درصد) و دانشگاه پیام‌نور با فراوانی ۴۶ (۷/۷۸ درصد) در جایگاه دوم و سوم قرار دارند. بقیه دانشگاه‌ها هر کدام با حداقل داشتن فراوانی یک در جایگاه‌های بعدی هستند.

بیشترین زمان برای پذیرش مقاله بازه زمانی ۴-۵ ماه است با فراوانی ۱۰۸ (۱۸ درصد). بازه زمانی ۳-۴ ماه با فراوانی ۹۷ (۱۶ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. بازه زمانی ۲-۳ ماه با فراوانی ۶۹ (۱۲ درصد) در جایگاه سوم قرار دارد. بازه زمانی ۱-۲ ماه با فراوانی ۵۶ (۱۰ درصد) در جایگاه چهارم قرار دارد. بازه زمانی ۱۱-۱۲ ماه کمترین بازه زمانی برای پذیرش مقاله را دارد با فراوانی ۱۲ (۲ درصد) و در تمام مقالات به بازه زمانی پذیرش مقاله اشاره شده است، متوسط بازه زمانی برای پذیرش هر مقاله بازه زمانی ۵-۶ ماه است.

بحث و نتیجه‌گیری

از تجزیه و تحلیل وضعیت ۵۹۱ عنوان مقاله ۲۱ نشریه علمی- پژوهشی و علمی- ترویجی حوزه تربیت‌بدنی درصد بالایی از نویسندگان اول مقالات رشته تحصیلی خود را مشخص نموده‌اند لذا این امر باید مورد تأکید اعضای هیئت مدیره نشریه‌ها قرار گیرد. مؤلفان با رشته تحصیلی آسیب‌شناسی و حرکات اصلاحی کمترین میزان مشارکت را در تألیف مقالات داشتند. موضوعات پیرامون مؤلفه ورزشی همگانی بالاترین سهم را در تألیف مقالات داشتند در حالی که مباحث پیرامون مؤلفه ورزشی قهرمانی کمترین سهم را در میان موضوعات پرداختی دیگر مؤلفه‌های ورزشی دارد. توزیع رشته‌های ورزشی در نشریه‌های مورد بررسی شامل ۳۰ رشته ورزشی می‌شود. به مباحث و مسائل پیرامون رده سنی بزرگسالان نسبت به دیگر گروه‌های سنی بیشتر پرداخته شده است در حالی که کمترین توجه به مسائل و مباحث پیرامون ورزش کودکان و سالمندان شده است. نویسندگان مقالات مجلات مورد بررسی این پژوهش برای انجام پژوهش و پیشبرد اهداف تحقیقاتی خود بیشتر از روش‌های پژوهش توصیفی و روش‌های آماری استنباطی استفاده نموده‌اند و کمتر از روش‌های پژوهش تجربی و آماری توصیفی بهره جسته‌اند که شاید با ماهیت محتوایی و موضوعی مجلات مورد بررسی همخوانی داشته باشد. از سوی دیگر، نتایج این پژوهش با نتایج علی‌مؤد و پگاه ایزدی که در سال ۱۳۸۸ در رشته جغرافیا انجام گرفته، از این نظر کاملاً همسوس است که روش‌های مورد استفاده در این پژوهش‌ها از نوع توصیفی بوده است و در عین حال نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش

روش پژوهش توصیفی با فراوانی ۴۰۵ (۶۹ درصد) بیشترین فراوانی را دارد. روش پژوهش تجربی با فراوانی ۴۴ (۷ درصد) کمترین میزان فراوانی را دارد. روش پژوهش نیمه تجربی با فراوانی ۱۴۲ (۲۴ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. روش آماری استنباطی با فراوانی ۲۶۴ (۴۵ درصد) بیشترین فراوانی را دارد. روش آماری توصیفی با فراوانی ۲۰۷ (۳۵ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. روش آماری ترکیبی از دو روش با فراوانی ۱۲۰ (۲۰ درصد) کمترین میزان فراوانی را دارد.

با توجه به جدول چهار بیشترین میزان مشارکت بین مؤلفان در نوشتن مقالات مربوط به گروه سوم یعنی همکاری بین سه مؤلف با فراوانی ۳۱۶ و درصد فراوانی ۵۳/۴۷ می‌باشد. بیشترین میزان مشارکت در بین زنان ۵۵/۸۵ درصد و در بین مردان ۵۲/۲۵ درصد است. متوسط میزان مشارکت زنان در تألیف هر مقاله ۱/۴۴ است و متوسط میزان مشارکت مردان در تألیف هر مقاله ۲/۳۲ است که تمایل بیشتر مردان نسبت به زنان را نسبت به کار پژوهش گروهی نشان می‌دهد.

جدول ۴- بررسی میزان هم‌پژوهی براساس جنسیت

میزان هم‌پژوهی براساس جنسیت	فراوانی	درصد	زن	درصد	مرد	درصد
یک	۲۳	۴	۵	۱	۱۸	۱
دو	۱۱۱	۱۹	۶۹	۱۷	۱۵۳	۱۱
سه	۳۱۶	۵۳	۲۲۹	۵۶	۷۱۹	۵۳
چهار و بیشتر از چهار	۱۴۱	۲۴	۱۰۷	۲۶	۴۸۶	۳۵
جمع کل	۵۹۱	۱۰۰	۴۱۰	۱۰۰	۱۳۷۶	۱۰۰

درجه علمی کارشناسی‌ارشد و دانشجوی کارشناسی‌ارشد بیشترین میزان فراوانی را دارند با فراوانی ۲۲۸ (۳۹ درصد). درجه علمی استادیار با فراوانی ۱۲۷ (۲۱ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. درجه علمی دکتری و دانشجوی دکتری با فراوانی ۱۰۹ (۱۸ درصد) در جایگاه سوم قرار دارد. درجه علمی مربی کمترین فراوانی را دارد با فراوانی ۱۰ (۲ درصد). ۱۲۹ نفر از نویسندگان معادل (۷ درصد) کل نویسندگان عضو هیئت تحریریه بودند. ۱۶ نفر هم معادل (۱ درصد) کل نویسندگان در مدیر مسئول و سردبیری نشریات عضویت داشتند. به عبارت دیگر در مجموع هشت درصد از نویسندگان مقالات از اعضای هیئت مدیره مجلات بوده‌اند. ۱۶۴۱ نفر (۹۲ درصد) از نویسندگان وابستگی به عضویت هیئت اجرایی و هیئت مدیره نداشتند. از ۵۹۱ مقاله نشریات بررسی شده حوزه تربیت بدنی تنها ۲۸ مورد از نویسندگان اول مقالات تحصیلاتی غیر از رشته‌های تحصیلی حوزه تربیت‌بدنی دارند، که معادل پنج درصد کل نویسندگان اول مقالات می‌شود. رشته جامعه‌شناسی با فراوانی هشت (۲۹ درصد) بیشترین فراوانی را دارد. رشته روان‌شناسی با فراوانی چهار (۱۴ درصد) در جایگاه دوم قرار دارد. مدیریت بازرگانی با فراوانی ۳ (۱۱)

نزدیک به ۷۷/۴۸ درصد است و تنها ۲۲/۵۲ درصد مقالات مربوط به دانشجویان و دانش‌آموختگان دوره تحصیلات تکمیلی است. در بررسی مدت زمان پذیرش مقالات بازه زمانی ۴-۵ ماه بالاترین درصد را شامل می‌شود، بازه‌های ۳-۴ و ۲-۳ در جایگاه بعدی قرار دارند، اما میانگین مدت زمان لازم برای پذیرش و تصویب مقالات ۵/۰۵ ماه برای هر مقاله می‌باشد که در این پژوهش بازه زمانی ۵-۶ ماه را شامل می‌شود. البته نتایج این پژوهش با نتایج تحقیق عقیلی و همکاران (۱۳۸۶) که نشان داد مدت زمان دریافت مقاله از نویسنده تا چاپ آن تقریباً به‌طور متوسط هشت ماه به طول می‌انجامد، مطابقت ندارد. همچنین نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش شریفی و همکاران (۱۳۹۱) همسوست که میانگین مدت زمان لازم برای تصویب هر مقاله در این پژوهش ۵/۵ ماه است. نکته قابل توجه این‌که در تمامی مقالات بررسی شده به مدت زمان پذیرش و تصویب مقالات اشاره شده است. با توجه به اهمیت این موضوع از نظر داوری و سازماندهی نشریه برای پیگیری مقالات و نقش مؤثری که در میزان متقاضیان مقالات ایفا می‌کند، قابل توجه است که هیئت مدیره مجله مدت زمان بین پذیرش و چاپ مقاله را به حداقل برسانند.

References

۱. Afghahi, E. & Bagheri, M. (۲۰۰۸), Analyzing The Subject Process of Librarianship Research and Informing Based on Citations ۱۹۹۶-۲۰۰۵ in the Articles of the Erist Yearbook From ۲۰۰۲ to ۲۰۰۶, Payam Library, ۱۴ (۴), ۵-۲۵. (Persian)
۲. Asgarri, B. Ziyaei, A. & Bakhshudaniha, I. (۲۰۱۳), Citation Analysis of Articles in The Journal of Motion and Sports, Communication Management in Sports Media, First Year, ۱, ۳۴-۵۹. (Persian)
۳. Draft, J. (۲۰۱۲). Topics and trends: ۳۰ years of sociology of sport. European Journal for Sport and Society, available at: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/161338171,2018,1475098>
۴. Helalizadeh, M., Taghizadeh, M.R., Afshari, M., & Irani, M. (۲۰۱۷). Content Analysis of Journal of Sport Physiology, Sport physiology, ۳۴, ۱۷-۳۴. (Persian)
۵. Ghasemi, H. Nourbakhsh, M. and Tappeh Reshi, G. (۲۰۱۰) Content Analysis of Sport Management Articles in Scientific Journals, Jahesh Quarterly, ۲ (۶), ۱۷-۲۴. (Persian)

- سجادی و همکاران (۱۳۸۹) همسوست که بیانگر بهره‌گیری ۴۸ درصد مقالات از روش توصیفی بود.
- در بررسی رتبه علمی نویسندگان، مشارکت نویسندگان با درجه علمی کارشناسی ارشد و دانشجویان کارشناسی ارشد بالاترین میزان مشارکت را در تألیف مقالات داشتند و نویسندگان با درجه علمی استادیار و دکتری و دانشجویان دکتری در جایگاه دوم و سوم قرار دارند. علاوه بر این، مشارکت افراد با مرتبه استادی پنج درصد و با مرتبه مربی چهار درصد، از کل مقالات را به خود اختصاص داده، که این موضوع ناشی از تعداد اندک این افراد است. به عبارت دیگر، دانشجویان و دانش‌آموختگان دوره‌های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) بالاترین سهم را نسبت به اعضای هیئت علمی (استاد، استادیار، دانشیار، مربی و عضو هیئت علمی) در تألیف مقالات داشته‌اند. نتایج این پژوهش در شاخص رتبه علمی نویسنده اول با نتایج پژوهش عقیلی و همکاران که در سال ۱۳۸۵ در مجلات علمی-پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی انجام گرفته همسو نمی‌باشد که رتبه علمی استادیار بیش از ۵۰ درصد مقالات را نگاشته‌اند. همچنین نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش شریفی و همکاران (۱۳۹۱) همسو نمی‌باشد که در آن مشارکت اعضای هیئت علمی
۶. Imanian, M.; Heidarinejad, S, & Khatibi, A. (۲۰۱۴). Content analysis of sports media with disabled sports approach. Journal of Communication Management in Sport Media. ۳(۱۰): ۴۲-۵۱. (Persian)
  ۷. Keshkar, S.; Tahmasebi Shahmansouri, H.; & Moradi. M. (۲۰۱۳). Correlation of Studying public or scientific journals with demographic characteristics among Allameh Tabataba'I university students . Journal of Communication Management in Sport Media. ۱(۴): ۴۹-۵۴. (Persian)
  ۸. Movahed, A. & Izadi, P. (۲۰۰۹), Quantitative and Qualitative Evaluation of The Articles of the Quarterly Journal of Geographic Research During The Ten-Year Period, (۱۹۹۹-۲۰۰۹), Natural Geography Research, ۷۱, ۸۳-۹۴. (Persian)
  ۹. Mondello, M. J. & Pedersen, P. M. (۲۰۰۳), A content analysis of the Journal of Sports Economics, Journal of Sports Economics, ۴ (۱), ۶۴-۷۳.
  ۱۰. Pedersen, P. M. & Pitts, B. G. (۲۰۰۵), Examining the body of scholarship in sport management: A content analysis of the journal of sport management, The smart journal, ۲(۱).

۱۱. Quarterman, J.; Yeon Hwang, J.; Han, K.; Pitts, B.G. & Jackson, N. (۲۰۱۰), A Content Analysis of the International Journal of Sport Management. available at: <https://aahperd.confex.com/aahperd/۲۰۱۰/webprogram/Paper۱۴۸۲۶.html>

۱۲. Salehi, K. Rahimi, H. (۲۰۰۶), Explaining the Process of Evaluating Journals at The Scientific Information Institute (ISI), Quarterly Book, ۱۷ (۲), ۱۴۱-۱۶۰. (Persian)

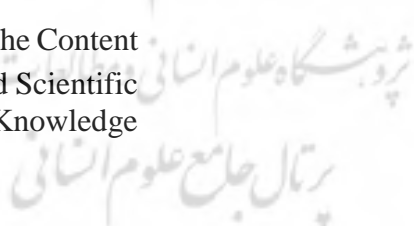
۱۳. Sajadi, N. et al., (۲۰۱۰), Descriptive Analysis of Motion Magazine, N. ۱-۳۴, Movement of Sport Management Magazine, ۵, ۱۴۱-۱۵۳. (Persian)

۱۴. Soltani, Sh. (۱۹۹۸), Familiarity with Iranian Librarianship Magazines, Quarterly Book, ۹ (۱), ۶۵-۷۸. (Persian)

۱۵. Sharifi, M. Mirdar Harijani, Sh. & Babisan, A. (۲۰۱۲), Descriptive Analysis of Articles in Scientific Publications of Physical Education and Sports Science During The Years ۲۰۰۵-۲۰۰۹, Sport Management, ۱۲, ۶۱-۸۵. (Persian)

۱۶. Tappeh Reshi, G. Gaghghi, Sh. & Abdolvahab, Z. (۲۰۱۳), Content Analysis of Sport Management Articles in Scientific Journals, Communication Management in Sports Media, ۱, ۵۳-۵۹. (Persian)

۱۷. Zaki, M. A. (۲۰۰۶), Analyzing the Content of Research Trends in Specialized Scientific Journals, Management Knowledge Quarterly, ۱۹(۷۵), ۴۳-۷۴.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی